

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Historia Pelagiana Et Dissertatio De Synodo V.
Œcumenica In Qua Origenis ac Theodori Mopsuesteni
Pelagiani erroris Auctorum justa damnatio exponitur, &
Aquilejense Schisma describitur**

Noris, Enrico

Patavii, 1708

Cap. 4. Theodori Patriarchæ Antiocheni, ac Theodori Mopsuesteni obitus.
De Theodori Synodo conrà Pelagianos. Praylus Antistes Pelagium
Hierosolymâ exturbat. Nestorius novus Antistes ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72486](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72486)

vitis Patrum cap. 1. sed Anonymi verba planè repetenda sunt: *Cæperunt exinde venerabilia Patrum examina velut ex referto apum alveario Spiritu Sancto rucante diffundi, ita ut non solum Sequanorum provincie loca secretiora, verum etiam territoria longè, latèque spatiis distincta terrarum divine sobolis diffusa gratiâ monasteriis, atque Ecclesiis repleri.* Initio quidem hi Monachi in cellulis hinc inde per Condadesconensem saltum dispersis habitabant (mandræ divisæ illæ mansiones Syris vocabantur) at Romanus, cum Eremitarum numerus excrevisset in cœnobium colligendos eosdem duxit: audiatur Anonymus cap. 13. num. 21. *Iste etiam refutato Archimandritarum more, utilis omnes univit in medium, destructis namque mansionum adiculis uno cunctos secum Xenodochio quiescere fecit, ut quos etiam causâ unitæ refectiois una clauderet adicula, discretis quoque lectulis una ambiret & mensio.* Quo anno Jurenses Eremitæ Augustiniani esse cœperint, incertum est; paulò post Sancti Augustini obitum, qui anno 430. contigit, eorundem initia recensenda esse videntur; etenim anno 444. quando Hilarius Arelatenfis Romanum, ac Lupicinum ad se evocavit, jam plura per universam provinciam monasteria condiderant, sexennium circiter cœnobiorum propagationi dandum est; At antequàm Lupicinus ad Romanum se conferret monasticam cum fratre vitam instituturus, jam plures in Eremò annos Romanus exegerat scribente Anonymo cap. 2. num. 4. *Cum ergo in suprascripto loco multo jam tempore prisce imitator Antonii Romanus vitâ frueretur Angelicâ Lupicinus germanitate minor illuc ad fratrem se contulit. Octennium ad minus dandum est, ut multum temporis effluxisse dicatur. Romanus quinque, & triginta annos natus in eremum secessit; eundem verò anno 456. non amplius superstitem fuisse credo, nam Lupicinum cum Hilperico Patritio, Agrippino Comite, & Egidio Magistro militum pro suorum Monachorum, aliorumque negociis egisse, idem scriptor testatur. Lupicinus post Romanum Monachus rexit; cui Sanctus Eugendus successit, qui septem vix annos natus Romano à genitoribus oblatum fuit, de quâ re legendus Anonymus cap. 4. de Vitâ Romani, quare antè annum 456. Eugendus trigessimam ætatis annum exegerat, qui cum annos vixerit sexaginta quinque, obiit circâ annum 490. Anonymus verò ille Jurensis, qui trium illorum Abbatum vitam descripsit morienti Eugendo se adfuisse testatur.*

Tarnatensem regulam sæpè laudat Sanctus Benedictus Abbas Anianæ in concordia Regularum, longiores etiam ex eadem sententias exscriptas suæ collectioni inseruit cap. 2. §. 5. cap. 31. §. 18. cap. 43. §. 16. & 17. ubi Augustinianæ regulæ verba leguntur, quod etiam patet ex cap. 47. §. 11. & 59. §. 4. & cap. 61. §. 12. Hugo Menardus in præfatione Commentariorum ad collectionem Sancti Benedicti Anianensis de regulâ Tarnatensi scribit: *Quedam sumit à regulâ Sancti Augustini.* Sed vir eruditus Tarnatensem regulam nondum ab Holstenio editam non viderat, nam planè constat ex recitatâ superius collatione, universam Sancti Patris regulam Tarnatensi illi insertam.

Theodoti Patriarchæ Antiocheni, ac Theodoti Mopsuesteni obitus. De Theodoti Synodo contra Pelagianos. Praxylus Antistes Pelagium Hierosolymâ exturbat. Nestorius novus Antistes Constantinopolitanus.

AD Pelagianos iterum redeo, undè instituta de Lerinensium Monachorum initiis, ac sacris legibus dissertatio parumper averterat, etenim ex Galliâ in Ciliciam Theodoti Mopsuesteni obitus vocat, non ut illi quidem sacras inferias faciamus, sed ut Pelagianorum Patroni, & Nestorianorum Magistri sepulchrum anathemate signemus. Post illos quinque libros, quos ab eodem contra Divum Hieronymum præsertim scriptos fuisse diximus lib. 1. cap. 9. num. aliquid ille postea eadem in causâ ediderit, mihi prorsus incompertum est. Quo tempore mortuus sit, designat Theodoretus in calce Historiæ Ecclesiasticæ: *Eo verò tempore, inquit, quo Divus Theodotus Antiochenam Ecclesiam regebat, moritur Theodorus Episcopus Mopsuestias.* At Theodoti tempus non omnibus certum est. Baronius ad annum 411. num. 69. eo anno Theodotum Alexandro suffectum scribit, ac post sexdecim annos obisse anno 427. Consentit in Chronologiâ reformatâ in tabulis Patriarcharum Antiochenorum Ricciolius. Meus Panvinius in Chronico Ecclesiastico Theodoti tempus intrâ annos 420. & 424. contrahit, & quidem usquè ad annum 424. Theodoti vitam protrahit Pater Lupus in notis ad Collat. 5. Synodi V. ubi de Theodoro agit. Sed nulla ex recitatis sententiis nobis probari potest; nam neque ad annum 411. Theodoti Episcopatus retrahendus est, & planè ultrâ 424. producendus. Theodoretus, qui magnam vitæ partem Antiochiæ exegit, quive historiam finivit, exitu, ut ait, *laudatissimorum virorum Theodoti, ac Theodoti mortis, dubium solvet.* Is in Vitâ Zenonis Anachoretæ hæc scribit: *Cum primum enim Imperator Valens fuisset de medio sublatus militare deposuit cingulum, ac propè Antiochiam se contulit.* At Valens à Gothis victus occubuit Valente VI. ac Valentini. II. Coss. ex Marcellino, Idatio, aliisque nempe anno 378. die IX. mensis Augusti. Zeno verò ex milite Eremicola quadraginta, & amplius annos austeram vitam duxit. Eum Theodoretus visitavit miratus, quod in tam profundâ philosophiâ tantâ esset modestiâ, ac moderatione vir senex, quadraginta enim annis perpetuis versans erat in monastica exercitatione. Itaque attigit annum 418. postea recenset Theodoretus quid cum Alexandro Episcopo idem Zeno egerit his verbis: *Accessit itaque civitatis Antistite, is autem magnus erat Alexander &c. Quoniam jubet migrare ex hac vitâ, re earum sc. facultatum, quas intellatus olim reliquerat, consituo dispensatorem, qui es & Pontifex, & pontificatum ex lege optime geris.* Itaque Alexander ultrâ annum 418. fuit Episcopus Antiochenus. Extat Epistola Theodreti ad Dioscorum, in quâ egregiè anni Theodoti Episcopi traduntur: *Sex enim, inquit, annos ibi ego docens tempore Beat. mem. Theodoti Antiocheni Episcopi, qui tum vitâ splendore polluit, & fultit, tum etiam divinorum dogmatum cognitione; Alios deinde tredecim annos tempore Beati Joannis &c. Præter hæc jam septimus agitur annus, quo Deo dilectissimus Archiepiscopus Dominus sedit.* Baronius ad annum 444. num. 19.

eo anno contendit scriptam à Theodoro illam Epistolam, sed planè scripta est anno 447. cum post biennium depositus fuerit Dominus in Pseudo-Synodo Dioscorianà cum sedisset annos novem.

Refert Phorius Codice 52. Epistolam Sifinnii C-P. & Theodoti Antiocheni ad Episcopos Pamphiliæ cum hac inscriptione: *Sifinnius, ac Theodotus & universa Sancta Synodus, quæ Dei gratiâ in magnâ urbe Constantinopolitanâ coacta est consecrandi gratiâ Dei amantissimi Episcopi Sifinnii.* At Sifinnius consecratus est Episcopus post obitum Sancti Attici anno 526. die 28. Februarii ex Socrate lib. 7. cap. 26. Ex his moritur Theodotus anno 427. Sifinnio Constantinopoli sedente, qui nondum biennio exacto 24. Decembris Hierio, & Ardabure Coss. anno eodem 427. decessit. Hinc Photius Codice 31. agens de Theodoro mortuum Theodotum scribit, *quando Constantinopoli sacrorum Antistes Sifinnius fuit.* Anno ergo 421. mortuo Alexandro sacris Antiochenorum præsidere cœpit Theodotus; nam sex illos tantum annos in eâ sede vixisse ex Theodoro colligitur. Neque quis reponat, Theodoretum sex illos tantum annos Theodoti numerasse, quibus eodem Antistite vivente in Antiochenâ Ecclesiâ catechesim ipsemet docuit, quasi antea federit ibidem Theodotus, cum nondum Theodoretus Antiochiæ sacras literas explanaret; Nam scribit superstiti adhuc Alexandro, se ad Zenonem visitationis officia perfoluturum venisse, à quo cum benedictionem peteret discessurus, *ille recusabat, inquit, se ipsum privatam quidem, nos autem milites appellans, tunc enim sacros codices legebam populo Dei;* Quare etiam sub Alexandro sacras literas Theodoretus interpretabatur.

Inter cætera, ob quæ idem Theodotus nobis commendandus venit, reponenda est Synodus, quam contra Pelagianos celebravit, cujus rei testem habemus luculentissimum Marium Mercatorem in Commonitorio ad Theodosium juniorem, cujus verba antequam referam, resest altius repetenda. Cum Pelagius Hierosolymis à Joanne Episcopo absolutus fuisset tanquam ab omni hæresi immunis, Catholici id ægrè ferentes ad Eulogium Cæsareensem Antistitem totius Palæstinæ Primatem appellarunt. At ille Diospoli provincia Synodum coegit, in quâ Pelagius subdola arte se se Catholicæ doctrinæ assertorem venditans iterum absolutionem suffuratus fuit, de quibus lib. 1. cap. 7. & 8. fufius diximus. Uti verò Hierosolymitanus Antistes Metropolitæ Cæsarensi suberat, ita hic Patriarchæ Antiocheno totius Orientis supremo Exarcho subiectus erat, ad quem quæcumque causa tum Hierosolymis, tum Cæsareæ judicata, iterum judicanda referri poterat. Scribit ista disertè Hieronymus in Epistolâ adversus errores Joannis Hierosolymitani; *Ni fallor, inquit, hoc tibi decernitur, ut Palæstinæ metropolis Cæsarea sit, & totius Orientis Antiochia; Aut igitur ad Cæsareensem Episcopum referre debueras, cui spectat communiōe tuâ communicare nos noveras, aut si procul expetendum iudicium erat, Antiochiam potius literæ dirigenda.* Ex quibus patet error palmaris Hincmari, ac Theodori Balsamonis existimantium ex septimo canone Nicæno, Hierosolymitanum Episcopum erectum in Primatem, aut Patriarcham, indè enim solummodò primus eidem post Metropolitam Cæsareensem locus decernitur; in Synodo enim Diospolitanâ anno 415. primo loco tanquam Præses sedit Eulogius Metropolita Cæsarensis, cui proximus venit Joannes Hierosolymitanus, ut patet ex Sancto Augustino lib. 1.

contra Jul. cap. 5. & 7. Juvenalis, qui tertius à Joanne memorato Hierosolymitanam Ecclesiam rexit, à Cæsarensis Metropolitæ jure primùm se subduxit. Cum ergo Pelagius rectæ fidei professor à Joanne Hierosolymitano, iterumque ab Eulogio Metropolitâ Cæsarensi judicatus fuisset, ad Theodotum totius Orientis Patriarcham appellationem iterum Orthodoxi interposuere; ille verò coactâ Antiochiæ Synodo Pelagium uti hæreticum latâ sententiâ damnavit. Audiatur Mercator: *Adhuc etiam Hierosolymis constitutus Pelagius accusatus apud Synodum, & primò quidem tergiversando ambiguis quibusdam se professionibus tegens, & prosequens dubia, vel respondens, illam tunc videtur Episcoporum audientiam delusisse, sed postmodum evidenter deprehensus insistentibus accusatoribus, ac posteriore Synodo, cui sanctæ memoriæ Theodotus Antiochia præsedet Episcopus, atque detectus, à sanctis quoque, ac venerabilibus Hierosolymorum locis est deturbatus, ejusdemque Sancti Theodoti ad reverendissimum urbem Romæ Episcopum, & sanctæ recordationis Prayli Hierosolymitani Episcopi missa rescripta testantur, quorum exemplaria ad documentum habemus in manibus.* Ex quibus liquet, Praylum, qui anno 417. ad Innocentium Papam pro Pelagio literas miserat, ejusdem postea erroribus, quos hæreticus mille fucis dudum obduserat, probè cognitis, illum ex Hierosolymitanâ diocesi expulisse; hæc verò ab anno 421. qui acceptæ à Theodoto sedis primus numeratur, contingere; Quòd se Pelagius indè ejectus receperit, incertum est.

Sedente Antiochiæ Theodoro Theodorum Mopsuestenum magnum Pelagianæ sectæ patronum extremum diem clausisse ex Theodoro proximè laudato diximus, quoto verò anno sexennii, quo vixit Theodotus Patriarcha, obierit Theodorus, non constat; satis probabiliter ex memorato Scriptore deducitur, decessisse Mopsuestenum propè annum 427. nam scribit se historiæ finem imponere exitu laudatissimorum virorum Theodori, ac Theodoti mortis, ut palam sit, eodem ferè tempore utrumque vivendi finem fecisse.

Vixit Theodorus Mopsuestenus, teste eodem Theodoro, in Episcopatu annos triginta sex. Ingenio fuit adeo sæcundo, ut decem mille eundem libros exarasse testatus sit Joannes Antiochenus in Epistolâ ad Sanctum Cyrillum: *In Episcopatu defunctus agonibus autem adversus Arianos, & alios hæreticos decem millibus per omnem suam vitam decoratus est.* Hoc postea Schismatici, qui contra V. Synodum pro Theodoro conspirarunt, solebant plenis buccis exaggerare, undè sunt illa eosdem corrigentis Sancti Pelagii Papæ verba in Epistolâ ultimâ ad Episcopos Histriæ: *Eccè quales plusquam decem millia librorum Theodorus scripsisse perhibetur. Pensate queso, si non tanto acriora tormenta promeruit, quanto plura conscripsit.* Multæ sanè hæreses ex illius libris referuntur Collat. 4. Synodi V. ac in constituto Vigilii Papæ. Ibi inter cætera docuit: *Adam mortalem factum communi cæteris belvis conditione, quæ capitalis hæresis Pelagii fuit.* Vidimus, Pelagium suos discipulos secreto docuisse, multumque curasse, ne ipsius dogmata in vulgus spargerentur; laudata sunt verba Sancti Hieronymi in Epistolâ ad Ctesiphontem contra Pelagium: *Nosti enim quid intrinsecus discipulos tuos doceas, aliud ore commemorans, & aliud cælans conscientiâ; nobisque alienis, & indoctis loqueris per parabolas, tuis autem mysteria confiteris.* Eadem arte usus est Theodorus, de quo hæc scribit Rabulas Metropolita Edeffenus ad Sanctum Cyrillum:

Alios

*Alios autem laqueos in scriptis ponebat, qui in principis quorundam ejus codicum anathemate circumcludebat insipientem, non manifestare aliis scripta sua: Coll. 5. Synodi V. Hunc Rabbulam laudat eximie Cyrillus, & plura de eo dabimus alibi. Cæterum tanta librorum Theodori multitudo non ad paucitatem, sed ad nihilum ferè redacta est illos persequentibus Imperatorum edictis. Nusquam tamen pejus locutus est, quam in postremis scriptis de Incarnatione: audiatur Hefychius Hierosolymitanus in Ecclesiasticâ Historiâ hæc de Mopsuesteno memoriâ prodens: *senectute jam canâ debilitatus, sed minimâ pietatis scintillâ, si qua fortè in eo fuisset, inveteratâ, libros componere adversus Domini Dei apparitionem præsumpsit.* In Synodo V. memoratâ. Plures verò eo de argumento librorum scripsisse patet, nam illius errores Synodus produxit *ex libro 14. de Incarnatione.* In his Nestorianam, ac Pelagianam hæresim tradidit; docuit enim inquit Hefychius, *Hunc non incarnatum Verbum, sicut Evangelicis vocibus edocti sumus, sed hominem per vitæ profectionem, & passionum perfectionem conjunctum Deo Verbo.* Plus tanè nocuit Theodorus mortuus, quam vivens; nam superstes quidem unus tantum infertis suis libris erroribus Ecclesiæ non modicam perniciem intulit, at mortuus mille doctissimorum Patrum dexteris pro ipsius nominæ defendendo armavit, Synodos Synodis objecit, atque in quæstione facti Apostolicam Sedem à se ipsâ dissentientem fecit, uti fufius altero volumine dicetur.*

Ne ob Theodori mortem strenuo patrono amisso Pelagiani animos desponderent, Nestorius eorumdem patrociniū suscepit anno 428. Theodosii Imperatoris operâ Ecclesiæ C-P. Præfectus. Etenim cum antè biennium mortuo Attico ingentes in urbe regiâ tumultus fuissent, nonnullis Philippum, multis Proclum, pluribus Sifinnium in Antistitem postulantes. Imperator Sifinnio, qui tunc cæteris prælatus fuerat, post biennium defuncto, ab Antiochenâ Ecclesiâ Episcopum petiit, undè olim à Patruo Joannes Chrysolostomus adscitus fuerat, cumque Nestorius in ore omnium versaretur, idem C-P. Antistes electus fuit. Hic Theodori Mopsuesteni dudum famâ permotus ad eundem se contulerat, à quo & pravâ doctrinâ imbutus fuit. Scribit hæc Evagrius Epiphaniensis lib. 1. cap. 2. *Apud Theodorum in Mopsuestiâ degens Nestorius auditiâ illius doctrinâ pietatis naufragium fecit.* Hinc Sanctus Cyrillus non uno loco Nestorio objicit, quod Theodorum magistrum audiverit: In Epistolâ ad Acacium Melitenum ait: *Nec enim Theodorus Nestorii fuit discipulus, sed iste illius, & velut ex uno loquuntur ore, & unum malæ doctrinæ ex suo corde evomunt venenum.* Longè verò pejus de Christo Domino Theodorum, quam Nestorium sensit, idem Cyrillus testatur in Epistolâ ad Clericos, & Lamponem: *Transilientes autem, ait, ad Theodori codices de Incarnatione factos, in quibus multo peiores Nestorii blasphemias positæ sunt: Pater enim fuit Nestorii perfidia &c.* Nestorium ex Germaniâ oriundum scripsere Ripamontius lib. 6. Histor. Ecclesiæ Mediolanensis, Ricciolius Tom. 3. Chronol. Refor. par. 3. in catalogo hæreticor. & collectores Concil. Edit. Regiæ in notis ad Ephesinam Synodum, aliique; sed errant, nam Germaniciæ natus fuit teste Socrate lib. 7. cap. 29. de quâ urbe scribit Theodoretus libro 2. cap. 25. *Germanicia urbs sita est in finibus Cilicum, Syrorum, & Cappadocum, censeturque in Euphratenfî provinciâ.* In itinerario Antonini plures viæ recensentur à Germaniciâ usque Edessam, & in Synodo Calchedonensi

aët. 3. publico Patrum nomine cum quibusdam aliis missus fuit ad vocandum Dioscorum Alexandrinum Joannes Germaniciæ Civitatis Orientalis. Cæterum Nestorius suis coloribus affabre exprimitur à Theodoro ipsius quondam defensore in Epistolâ ad Sporacium: *Fuscâ veste indutus, tristis incedens, strepitus forenses declinans, pallore corporis continens videri affectans, libris domi ut plurimum incumbens, & quietè secum habitans. Hoc habitu, & hac simulatione populum inescans magnam etatis partem transigit, Christianus potius videri, quam esse studens.* Nestorius eadem die, quâ consecratus est Episcopus, quæ fuit Kal. Aprilis Felice, & Tauro Conf. per Anastasium presbyterum, quem Antiochiâ secum adduxerat, univerfam regiam urbem pro concione transivit, dicente discipulo Virginem nequaquam Deiparam posse appellari. Eâ verò die Nestorium inauguratum Antistitem scribit Liberatus Diaconus cap. 4. sui Breviarii. Socrates autem tradit die 10. Aprilis eundem consecratum, ut dicemus cap. 24. Porro si Kalendis Aprilis consecratus fuit, cum eo anno 428. Kalendæ Aprilis inciderint in diem Dominicam Cyclo Solis XVII. Lunæ XI. litt. A.G. videtur Ecclesiæ C-P. quod diem attinet, in consecrandis Episcopis cum Romanâ convenisse, nam Sifinnius anno 426. die 28. Februarii, Maximianus verò anno 431. die 25. Dominicâ die consecrati sunt, undè Nestorius, qui inter utrumque sedit, eadem die resurrectionis Domini ad sacrum thronum evectus videtur. Nestorius tamen peccatum originale fatebatur, in quo à Magistro Theodoro discessit; undè Cœlestinus hæc ad eundem perscripsit: *Legimus, quod de originis vitio rectè sentias, quodque naturam ipsam culpâ obstructam non neges, & quod eam tandem exactum debitum justè exsolvere doceas, quod à debirice generatione ortum trahit.* Et ex hac parte contra Pelagianos stetit; Nùm verò senserit, purum hominem ingenitis naturæ viribus, an verò divinæ gratiæ auxiliis fultum meruisse affectivam unionem cum Verbo, in medio relinquo. Scribit de Nestorianis Photius Cod. 54. *Afferunt, quandoquidem nostræ Christus natura sit particeps factus, & Deus omnes homines similiter salvos fieri velit, unumquemlibet etiam per arbitrii libertatem proprium peccatum corrigere, & Deo dignum se facere; idcirco non genitum esse Verbum, sed eum, qui ex Mariâ natus est ob naturalis voluntatis dignitatem habuisse Verbum concomitans cum solâ istâ nobilitate, & eadem appellatione communicaret cum ratione filiationis.* Quare Nestorii discipuli Pelagianum dogma sorbuerunt, Magistro interim palam Pelagii paradoxa non adstruente; hic enim ex literis Zosimi ad Alexandrum Patriarcham Antiochenum, itemque ex Synodo Theodori ejusdem Urbis Antistitis, cui & ipse tunc Presbyter interfuit, eadem damnata cognoscebat.

CAPIT V.

Semipelagiani ab Augustino, & Prospero confutari. Quàm honorificè uterque de eisdem loquatur. Germanus Antiodorensis, ac Lupus Trecentis à Synodo Gallicanâ in Britanniam contra Pelagianos delegantur.

Interea Semipelagiani in Galliis ducibus Cassiano, ac Monachis Lerinensibus sententiam Sancti Augustini de gratiâ prædestinatione tum ad fidem, tum ad gloriam acerrimè insequabantur. Passim cuncti in illorum sententiam pedibus ibant, atque ubique

Anno 429.